

ศาสตร์พระราชากับการพัฒนาการสอนงานอาชีพสำหรับครูประถมศึกษา

ประสิทธิ์ ฉิมบุญมา¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อวิเคราะห์การเรียนการสอนของวิชาการทำงานอาชีพสำหรับครูประถมศึกษา และ 2) เพื่อบูรณาการศาสตร์พระราชากับการพัฒนาการสอนงานอาชีพสำหรับครูประถมศึกษากลุ่มประชากรคือนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษา ชั้นปีที่ 1 จำนวน 33 คน ที่เรียนในรายวิชาการทำงานอาชีพสำหรับครูประถมศึกษา ภาคเรียนที่ 2/2560 และเป็นนักศึกษาในโครงการการผลิตครูสู่ความเป็นเลิศ รูปแบบการศึกษาใช้กระบวนการ Active learning วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิเคราะห์การเรียนการสอนรายวิชาการทำงานอาชีพสำหรับครูประถมศึกษาพบว่า การสอนที่ผ่านมาเป็นแบบบรรยาย ผู้เรียนจะรับรู้เพียงเนื้อหาและทฤษฎีเพียงอย่างเดียว ผู้สอนควรใช้วิธีสอนที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพโดยให้ความสำคัญของความแตกต่างระหว่างบุคคล พัฒนาผู้เรียนแต่ละคนตามศักยภาพสูงสุดที่มีอยู่ เน้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำสิ่งที่เรียนรู้มาปฏิบัติในชีวิตจริง และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ส่วนการบูรณาการศาสตร์พระราชามาใช้ในการพัฒนาการสอนงานอาชีพสำหรับครูประถมศึกษาพบว่ารูปแบบที่เหมาะสมคือ รูปแบบ LPOPD ประกอบด้วย (1) การบรรยาย (Lecture) (2) การกำหนดประเด็นปัญหา (Problem Base) (3) ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ (Operation) (4) การนำเสนอผลงาน (Presentation) และ (5) การอภิปราย (Discussions) หลังจากครบกระบวนการดำเนินกิจกรรมตามศาสตร์พระราชาแล้วพบว่าผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากเดิมโดยมีความกระตือรือร้น มีความรับผิดชอบ มีทักษะกระบวนการกลุ่ม การทำงานเป็นทีม สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าและวางแผนการทำงานได้เอง ลดภาระค่าครองชีพระหว่างการเรียนรู้ได้ เกิดการแลกเปลี่ยนแบ่งปัน และสร้างรายได้จากผลผลิตที่เหลือจากการบริโภค สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนทฤษฎีมาประยุกต์สู่การปฏิบัติ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

คำสำคัญ: ศาสตร์พระราชา; การพัฒนาการสอน; ครูประถมศึกษา

¹ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน
236 หมู่ 3 ตำบลปางหมู อำเภอเมือง จ.แม่ฮ่องสอน 58000
อีเมล: prasit250@hotmail.com

KING'S PHILOSOPHY AND THE DEVELOPMENT OF TEACHING HOME ECONOMICS FOR PRIMARY TEACHERS

Prasit Chimboonma¹

Abstract

The study aimed at analyzing the teaching process of Home Economics for Primary teacher class and integrating King's philosophy to develop Home Economics for Primary teacher's class. The population of the study were 33 first year students majoring in Primary Educational teacher major, enrolling Home Economics for Primary teachers subject of 2/2017 academic year and also students of SMART teacher project. Active learning process was used as the tool of studying and descriptive analysis was used to analyze the data

The study found that teaching Home Economics previously used lecturing technique. The students gained only theoretical knowledge and ideas. Teacher should use teaching technique which maximize learning process by aware of their individual differences, enhancing their potential based on their ability, focusing and motivating them to apply their knowledge into practice and their everyday activities. The integrating of King's philosophy and the development of teaching Home Economics for Primary teachers showed that the LOPD teaching process which included 1) Lecturing 2) Problem base 3) Operation 4) Presentation and 5) Discussions, was appropriate process. After using this process, the students were more active. Their responsibility were enhance. Group process and team work skills were increased. They could solve the immediate problems and do work planning themselves. Their living cost was decrease due to the exchange, giving and selling products from the project. They could apply their knowledge into practice and daily life activities.

Keywords: King's Philosophy; The Development of Teaching; Primary Teachers

¹ Chiangmai Rajabhat University, Maehongson Campus

236 / 3, Maehongson-Pai Road, Pangmu Sub-district, Maung District, Maehongson, Thailand, 58000

E-mail: prasit250@hotmail.com

บทนำ

วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน เป็นส่วนราชการสังกัด มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จัดตั้งขึ้นตามมติของสภาสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ในการประชุมครั้งที่ 9/2546 เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2546 เนื่องจากจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดที่อยู่ในความรับผิดชอบของมหาวิทยาลัย โดยมีพันธกิจในการรับผิดชอบต่อการพัฒนาวิถีชีวิตของท้องถิ่น มีภารกิจที่ต้องผลิตบัณฑิตในสาขาต่าง ๆ ที่มีความรู้ความสามารถเป็นที่ต้องการของท้องถิ่น และพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีความรู้ใหม่ที่จะประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมกับภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งการให้บริการวิชาการแก่ชุมชนและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ภารกิจที่สำคัญของวิทยาลัยแม่ฮ่องสอนคือการผลิตครู และการพัฒนาท้องถิ่น โดยเริ่มจัดการศึกษาในหลักสูตรต่าง ๆ มาตั้งแต่ปีการศึกษา 2548 สาขาวิชาการประถมศึกษา เป็นสาขาวิชาหนึ่งที่วิทยาลัยแม่ฮ่องสอนผลิตบัณฑิตเพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่น เป็นสาขาวิชาที่สำคัญในการขับเคลื่อนภารกิจของวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน ในด้านการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียน มีทักษะการสอน ทักษะชีวิต สามารถปฏิบัติการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของจังหวัดแม่ฮ่องสอน (มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2560)

ปัจจุบันวิทยาลัยแม่ฮ่องสอนเปิดการเรียนการสอนจำนวน 5 สาขาวิชาคือ สาขาวิชาการประถมศึกษา สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน สาขาวิชาการท่องเที่ยว สาขาวิชาภาษาอังกฤษ นักศึกษาประกอบด้วยชนชาติพันธุ์ต่างๆ จำนวน 7 ชชาติพันธุ์ ทำให้มีความแตกต่างกันทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ภาษา และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงที่มีอย่างต่อเนื่อง ปัจจัยทางด้านความแตกต่างส่งผลต่อการรับรู้ การแก้ปัญหา ทักษะด้านกระบวนการในการถ่ายทอดความรู้ของผู้เรียนสาขาวิชาชีพครู จากภารกิจของวิทยาลัยแม่ฮ่องสอนใน

การผลิตครูเพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่จึงมอบหมายให้วิทยาลัยแม่ฮ่องสอนจัดทำโครงการผลิตครูสู่ความเป็นเลิศ โดยเลือกสาขาวิชาการประถมศึกษาเป็นนักศึกษาในโครงการ เพื่อส่งเสริมทักษะวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตให้กับนักศึกษา (วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน, 2560)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและเทคโนโลยี มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมโดยช่วยพัฒนาผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิต การอาชีพและเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ในการทำงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ และแข่งขันในสังคมไทย เพื่อให้เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ รักการทำงานและมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างพอเพียงและมีความสุข สาขาวิชาการประถมศึกษาจึงกำหนดให้นักศึกษาลงทะเบียนเรียนรายวิชาการงานอาชีพสำหรับครูประถมศึกษาเพื่อให้นักศึกษาเข้าใจหลักการ กระบวนการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและเทคโนโลยี เมื่อเรียนรายวิชาการงานอาชีพสำหรับครูประถมศึกษาแล้วผู้เรียนต้องสามารถนำความรู้ ทักษะ กระบวนการไปถ่ายทอดสู่กระบวนการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน โดยการน้อมนำศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนซึ่งที่ผ่านมายังขาดความเชื่อมโยงในด้านการนำแนวคิดของศาสตร์พระราชากับการพัฒนาการสอนการงานอาชีพให้เป็นรูปธรรม หรือมีการนำแนวคิดของศาสตร์พระราชาสอนแต่การนำไปสู่การปฏิบัติยังขาดการบูรณาการ ดังนั้น จึงเป็นที่มาของการทำวิจัยในครั้งนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์การเรียนการสอนของวิชาการงานอาชีพสำหรับครูประถมศึกษา
2. เพื่อบูรณาการศาสตร์พระราชากับการพัฒนาการเรียนการสอนงานอาชีพสำหรับครูประถมศึกษา

วิธีการศึกษา

กลุ่มประชากรคือนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา ชั้นปีที่ 1 จำนวน 33 คน ที่มีการเรียนรายวิชาการงานอาชีพสำหรับครูประถมศึกษา ภาคเรียนที่ 2/2560 และเป็นนักศึกษาในโครงการการผลิตครูสู่ความเป็นเลิศ รูปแบบการศึกษาใช้กระบวนการ Active learning วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา โดยผู้สอนได้แบ่งขั้นตอนในกระบวนการสอนออกเป็น 5 ขั้นตอนดังนี้

1. การบรรยาย

ผู้สอนเลือกวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher-centered Method) โดยให้แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และเข้าใจในเนื้อหาประจำหน่วยการเรียนรู้

2. กำหนดประเด็นปัญหา

ผู้สอนกำหนดประเด็นปัญหาที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน ครอบครัวหรือปัญหาภายในท้องถิ่นให้กับผู้เรียนโดยกำหนดให้ผู้เรียนวิเคราะห์ว่าจะหาแนวทางการลดภาระค่าใช้จ่าย และค่าครองชีพระหว่างเรียนของนักศึกษาได้อย่างไรโดยแบ่งกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์ แยกแยะปัญหาออกเป็นประเด็นต่าง ๆ แล้วหยิบยกแต่ละปัญหามาพิจารณาแต่ละข้อว่ามีต้นเหตุความเป็นมาอย่างไรและมีแนวทางแก้ไขอย่างไร และเลือกแนวทางที่คิดว่าจะสามารถแก้ปัญหาได้ดีที่สุดมา 1 ประเด็น

3. การนำสู่การปฏิบัติ

ผู้เรียนส่วนใหญ่เลือกแนวทางแก้ปัญหาเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน ครอบครัวโดยการปลูกผักในวงบ่อซีเมนต์ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 120 เซนติเมตรคนละ 1 บ่อ ที่สามารถเก็บผลผลิตได้ภายใน 45 วัน โดยใช้ความรู้ที่ได้รับผสานกับทักษะของตนเองที่มีอยู่ตามที่ได้เรียนมาในรายวิชาที่สอนตั้งแต่กระบวนการเตรียมดิน การเพาะเมล็ด การปลูก ดูแลรักษา พร้อมจดบันทึกขั้นตอน การเจริญเติบโต ของพืชผักในวงบ่อของตนเอง ตั้งแต่เริ่มกระบวนการจนถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิต

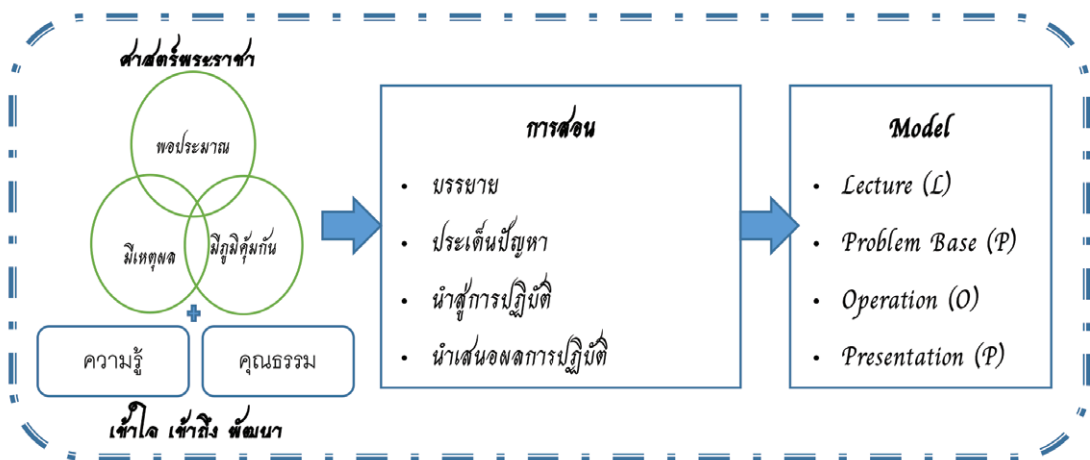
4. นำเสนอผลการปฏิบัติ

เมื่อครบระยะเวลา 45 วัน ให้นักศึกษาทุกคนนำเสนอผลการดำเนินการของตนเองโดยระบุเหตุผลเงื่อนไข ตัวแปรที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืชที่เลือกปลูก โดยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเลือกกระบวนการของผู้เรียนที่มีผลผลิตดีที่สุด 3 ราย เพื่อนำเสนอแนวทาง ขั้นตอน และวิธีการมาลองปฏิบัติโดยการทดลองปลูกพืชในระยะเวลา 45 วันภายใต้เงื่อนไขและกระบวนการที่คัดเลือก

5. เลือกแนวทางที่ดีที่สุด

เมื่อสิ้นสุดกระบวนการปลูกผักครั้งที่ 2 ผู้เรียนนำผลการดำเนินการมาอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ แนวทางการแก้ปัญหาเพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมในการปลูกผักในวงบ่อซีเมนต์ในสภาพแวดล้อม ภูมิอากาศและผลผลิตที่เป็นไปตามเป้าหมาย โดยคัดเลือกให้เป็น Base Practice เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินการต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการศึกษา

1. การวิเคราะห์การเรียนการสอนของวิชาการงานอาชีพสำหรับครูประถมศึกษา

ผลการวิเคราะห์บริบทและสภาพการเรียนการสอนรายวิชาการงานอาชีพสำหรับครูประถมศึกษา พบว่ากระบวนการจัดการเรียนการสอนตามข้อกำหนดของหลักสูตรเป็นลักษณะวิชาที่มีการเรียนแบบบรรยาย จำนวน 3 หน่วยกิตผู้เรียนจะได้รับรู้เพียงเนื้อหาและทฤษฎีเพียงอย่างเดียว โดยการสอนแบบบรรยาย (Lecture Method) คือกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนโดยการพูดบอกเล่า อธิบายเนื้อหาเรื่องราวที่ผู้สอนได้เตรียมการศึกษาค้นคว้ามาเป็นอย่างดี ผู้เรียนเป็นฝ่ายรับฟัง มีการจดบันทึกสาระสำคัญในขณะที่ฟังการบรรยาย หรืออาจมีโอกาสดูถามแสดงความคิดเห็นได้บ้างถ้าผู้สอนเปิดโอกาส เป็นวิธีการที่ให้ความรู้เนื้อหาสาระแก่ผู้เรียนได้มากแต่ใช้เวลาน้อยใช้กับผู้เรียนจำนวนมาก ผู้สอนดำเนินการคนเดียวเหมาะสมสำหรับเนื้อหาที่มีความซับซ้อนยุ่งยาก ข้อจำกัดคือเป็นวิธีที่ไม่สามารถสนองตอบความต้องการและความแตกต่างระหว่าง

บุคคลได้เพราะต้องรับรู้เรื่องเดียวกันเพราะเป็นวิธีการที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้้น้อยมาก ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ดังนั้น ผู้สอนควรแสวงหาวิธีสอนที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มที่ โดยให้ความสำคัญของความแตกต่างระหว่างบุคคล พัฒนาผู้เรียนแต่ละคนตามศักยภาพสูงสุดที่มีอยู่ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำสิ่งที่เรียนรู้มาปฏิบัติในชีวิตจริง และสามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ ซึ่งจะเป็นการเรียนรู้ที่ยั่งยืนภายใต้บริบทของสภาพแวดล้อม

2. การบูรณาการศาสตร์พระราชากับการพัฒนาการสอนการงานอาชีพสำหรับครูประถมศึกษา

การบูรณาการศาสตร์พระราชากับบริบทการพัฒนาการสอนการงานอาชีพสำหรับครูประถมศึกษา ที่เป็นรายวิชาบรรยายซึ่งผู้เรียนจะได้รับรู้ในเนื้อหาวิชาของกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยีทั้ง 4 สาระประกอบด้วย สาระการดำรงชีวิตและครอบครัว สาระการออกแบบและเทคโนโลยี สาระเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สาระการอาชีพนั้น ดังนั้น ผู้สอนจึงได้นำเนื้อหาจากสาระการดำรงชีวิตและ

ครอบครัว เรื่องการเกษตร ซึ่งเป็นสิ่งใกล้ตัวกับผู้เรียน มาออกแบบการจัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการ ศาสตร์พระราชา คือหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมาเป็นแนวทางในการ ประยุกต์ลงในกิจกรรมการสอน คือ การเน้นความ พอประมาณ ความมีเหตุมีผลและการมีภูมิคุ้มกัน และคำนึงถึงความรู้และคุณธรรมควบคู่กันไป โดยผู้ สอนมีการกำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติกิจกรรมดังนี้

- 1) การวิเคราะห์ปัญหา 2) หาแนวทางการแก้ปัญหา
- 3) ดำเนินกิจกรรม 4) หาแนวปฏิบัติที่ดี 5) นำแนวทาง ที่ดีสู่การพัฒนากระบวนการ ผ่านกลไกของการบูรณา การศาสตร์พระราชากับการพัฒนาทักษะการสอนการ งานอาชีพและเทคโนโลยีมีดังนี้

2.1 ประเด็นปัญหาที่กำหนดให้ผู้เรียนร่วม กันคิดหาแนวทางลดภาระค่าครองชีพในระหว่าง การเรียน ผู้เรียนมีข้อสรุปแนวทางร่วมกันคือการ สร้างแหล่งอาหาร โดยการปลูกผักและเลี้ยงสัตว์ เพื่อ การบริโภคระหว่างเรียนและยังสามารถจำหน่ายสร้าง รายได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งวิธีการที่ผู้เรียนส่วนใหญ่เลือก เป็นกิจกรรมที่ทุกคนสามารถปฏิบัติได้ มีต้นทุนต่ำ สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้อย่างต่อเนื่อง โดยกำหนด กิจกรรมคือการปลูกผัก เลี้ยงปลา เลี้ยงเป็ดและ เลี้ยงไก่

2.2 เมื่อได้ข้อสรุปและกำหนดกิจกรรมที่ จะดำเนินการแล้ว ผู้เรียนได้ออกแบบกิจกรรมที่จะ ดำเนินการและกำหนดกิจกรรมออกเป็น 2 ลักษณะ คือ (1) กิจกรรมเดี่ยวโดยผู้เรียนทุกคนดำเนินการ ปลูกผักใน วงบ่อซีเมนต์ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 120 เซนติเมตร คนละ 1 บ่อ ตามที่มีการจัดหาไว้ให้สำหรับ ผู้เรียนในรายวิชานี้โดยมีเป้าหมาย คือ เพื่อให้ผู้เรียน สามารถเก็บผลผลิตได้ภายใน 45 วัน โดยใช้ความรู้ ด้านศาสตร์พระราชา คือหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอ เพียงที่ได้เรียนรู้จากผู้สอนผ่านแนวคิด ทฤษฎีและนำ มาผสานกับทักษะของตนเองที่มีอยู่ในปัจจุบัน ตั้งแต่

กระบวนการเตรียมดิน การบ่มเพาะเมล็ด การปลูก และดูแลรักษาอย่างต่อเนื่อง พร้อมจดบันทึกขั้นตอน ของการเจริญเติบโตของพืชผักในวงบ่อของตนเอง ตั้งแต่วิธีการกระบวนการจนถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิต (2) กิจกรรมกลุ่ม โดยแบ่งผู้เรียนออกเป็น 3 กลุ่มหลัก เพื่อรับผิดชอบกิจกรรม อาทิ การเลี้ยงปลา การเลี้ยง ไก่และการเลี้ยงเป็ด เป็นต้น

ดังนั้น เมื่อมีการติดตามกิจกรรมการลงพื้นที่ พบว่าผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้ที่ใกล้เคียงกันเนื่องจาก ได้รับความรู้ภาคทฤษฎีจากผู้สอน แต่ผู้เรียนมีทักษะ การทำงาน ทักษะการแก้ปัญหาที่แตกต่างกัน อัน เนื่องมาจากประสบการณ์เดิมที่ได้รับผ่านกระบวนการ ถ่ายทอดความรู้จากครอบครัว วิถีชีวิต วัฒนธรรมและ สิ่งแวดล้อมของผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันในด้าน ชาติพันธุ์ ซึ่งส่งผลต่อผลผลิตด้านการเลี้ยงปลา การ เลี้ยงไก่และการเลี้ยงเป็ด ที่ได้รับการลงมือปฏิบัติ แตกต่างกันไป

2.3 เมื่อถึงระยะเวลาเก็บเกี่ยวผลผลิตตาม กำหนด ผู้สอนได้ให้ผู้เรียนนำเสนอผลการดำเนินการ ของแต่ละกลุ่ม จำนวน 3 กลุ่มที่มีการเลี้ยงปลา การ เลี้ยงไก่และการเลี้ยงเป็ด โดยสรุปปัญหา อุปสรรค แนวทางแก้ไข รายละเอียดที่จดบันทึก เพื่อให้สมาชิก ได้ร่วมกันวิเคราะห์ปัจจัยที่มีต่อผลผลิตทั้งของตนเอง และสมาชิกเพื่อทำการเปรียบเทียบหาข้อดี ข้อจำกัด ของแต่ละคนปัจจัยที่ส่งผลต่อผลผลิต คือ (1) ความรู้ และประสบการณ์เดิมของผู้เรียน (2) สภาพแวดล้อม ภูมิอากาศ (3) ด้านกระบวนการและการบำรุงรักษา เมื่อร่วมแสดงความคิดเห็นแล้วผู้เรียนจึงร่วมกันหา แนวปฏิบัติที่ดีที่สุดเพื่อนำไปปรับปรุงและดำเนิน กิจกรรมครั้งต่อไป

นอกจากนี้ การบูรณาการศาสตร์พระราชา กับการพัฒนาทักษะการสอนการงานอาชีพและ เทคโนโลยี สรุปเป็นModelที่เหมาะสมสำหรับการ สอนการงานอาชีพสำหรับครูประถม โดยใช้รูปแบบ5 องค์ประกอบ คือ LPOPD โดยมีรายละเอียดดังนี้

Lecture (L) คือการสอนแบบบรรยาย โดยผู้สอนนำเสนอเนื้อหาในส่วนที่เกี่ยวข้องในบทเรียนทั้งแนวคิด ทฤษฎีศาสตร์พระราชา คือหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ผู้สอนยังสามารถประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นระยะ ด้วยวิธีการซักถาม

Problem Base (P) คือ การกำหนดประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ครอบครัวหรือบริษัท ในพื้นที่ของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้หาวิธีทางแก้ปัญหา โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ซึ่งเป็นการสอนมีเทคนิคการสอนที่หลากหลายเพื่อให้เด็กเกิดทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และจากสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวันเพื่อให้ได้ฝึกทักษะการคิด โดยมีการวางแผนและกติกากในการร่วมกิจกรรม ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้นเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการทำงานกลุ่ม การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ตลอดจนทักษะการสื่อสารที่ถือว่ามีความจำเป็นและสำคัญต่อการดำรงชีวิตอย่างมาก โดยผู้เรียนจะเสนอสิ่งที่ตนเองอยากเรียนรู้ขึ้นมาและผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้ชี้แนะ

Operation (O) คือ การให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงโดยมีพื้นที่ทางการเกษตรเพื่อทำการปลูกผัก เลี้ยงเป็ดและเลี้ยงไก่เพื่อเป็นการสร้างประสบการณ์ตรงกับผู้เรียนมุ่งให้เกิดการผสมผสานระหว่างทฤษฎีและภาคปฏิบัติตามศาสตร์ของพระราชา ภายหลังจากการเรียนรู้แบบบรรยายเป็นการฝึกฝนความรู้ความเข้าใจจากทฤษฎีที่เรียนมาโดยเน้นการฝึกทักษะ

Presentation (P) คือการนำเสนอผลงานของผู้เรียนที่ได้ลงมือปฏิบัติจริงด้านการเกษตรเพื่อทำการปลูกผัก เลี้ยงเป็ดและเลี้ยงไก่รวมถึงสิ่งที่ค้นพบ ปัญหาอุปสรรค ความรู้ที่ได้รับจากการปฏิบัติการประสบการณ์ความสำเร็จของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อเป็นกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นการประเมินผลจาก

สภาพที่เป็นจริงมีความต่อเนื่องในการให้ข้อมูลในเชิงคุณภาพที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนคนอื่นๆ และผู้สอนสามารถใช้เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะกับแต่ละบุคคล

Discussions (D) คือ การอภิปราย เพื่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันหลังจากมีการฝึกปฏิบัติด้านการเกษตรที่ทำการปลูกผักเลี้ยงเป็ดและเลี้ยงไก่ เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้มีโอกาสในการเสวนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์เพื่อช่วยในการแก้ปัญหา ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิดอย่างมีเหตุผล รู้จักฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความกล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็น มีประชาธิปไตยรู้จักแก้ปัญหาและรับฟังเหตุผลซึ่งกันและกันผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาและประสานงานเพื่อเลือกหากลุ่มที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุด (Best Practice)

ผลการศึกษายังพบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากเดิมโดยมีความกระตือรือร้น มีความรับผิดชอบ มีทักษะกระบวนการกลุ่ม การทำงานเป็นทีม โดยเมื่อสิ้นสุดกระบวนการจัดการเรียนการสอนผู้เรียนได้จัดทำตารางการปฏิบัติงานเพื่อแบ่งหน้าที่รับผิดชอบดูแลผักและสัตว์เลี้ยงในระหว่างปิดภาคเรียนโดยที่ผู้สอนไม่ได้กำหนดและการดำเนินกิจกรรมตามศาสตร์พระราชา บนพื้นฐานของการลดภาระค่าครองชีพระหว่างการเรียนได้ เกิดการแบ่งปัน แลกเปลี่ยนพืชผักระหว่างผู้เรียนในแต่ละกลุ่ม และมีการนำไปใช้ที่เหลือจากการบริโภคจำหน่ายในราคาถูกสร้างรายได้และเป็นทุนหมุนเวียนต่อไป

อภิปรายผล

1. การวิเคราะห์การเรียนการสอนของวิชาการงานอาชีพสำหรับครูประถมศึกษา

บริบทและสภาพการเรียนการสอนรายวิชาการงานอาชีพสำหรับครูประถมศึกษาพบว่ากระบวนการจัดการเรียนการสอนตามข้อกำหนดของหลักสูตรเป็นลักษณะวิชาที่มีการเรียนแบบบรรยาย ผู้เรียนจะได้รับ

รู้เพียงเนื้อหาและทฤษฎีเพียงอย่างเดียว ไม่สามารถสนองตอบความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคลได้เพราะต้องรับรู้เรื่องเดียวกัน เป็นวิธีการที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้กันน้อยมาก ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ผู้สอนควรแสวงหาวิธีสอนที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มที่ให้ความสำคัญของความแตกต่างระหว่างบุคคล พัฒนาผู้เรียนแต่ละคนตามศักยภาพสูงสุดที่มีอยู่ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำสิ่งที่เรียนรู้มาปฏิบัติในชีวิตจริงให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง สร้างประสบการณ์ตรงกับผู้เรียน ผสมผสานระหว่างทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของDewey (1859) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้จะเกิดได้ดีต้องเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการการปฏิบัติด้วยตนเอง เพราะจะทำให้เกิดการเรียนรู้จริง

2. การบูรณาการศาสตร์พระราชากับการพัฒนาการสอนงานอาชีพสำหรับครูประถมศึกษา

ศาสตร์พระราชาที่ผู้วิจัยนำมาใช้พัฒนาการสอนงานอาชีพสำหรับครูประถมศึกษา คือหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ผลการวิจัยพบว่าการนำศาสตร์พระราชามาใช้พัฒนาการสอนนั้น สามารถใช้ได้จริงสามารถพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนตามศักยภาพสูงสุดที่มีอยู่เพื่อให้เกิดกระบวนการคิด การมีเหตุผลและมีความพอเพียงในสิ่งที่ตนมีอยู่ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำสิ่งที่เรียนรู้มาปฏิบัติในชีวิตจริง และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนได้จึงเป็นการเรียนรู้ที่ยั่งยืน ผู้สอนต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ตนเองเพื่อค้นหาความต้องการ ความถนัด เพื่อจัดกิจกรรมที่เอื้อให้ผู้เรียนได้แสดงศักยภาพซึ่งสอดคล้องกับตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ว่า “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ซึ่งสามารถดำเนินการได้ ดังนี้

1. เข้าใจ (Understanding) นั้นประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ คือ (1) การใช้ข้อมูลที่มีอยู่ (Existing data) คือ ข้อมูลของการทำเกษตรพอเพียง อาทิ ผักสวนครัว การเลี้ยงปลา การเลี้ยงเป็ด และการเลี้ยงไก่ (2) การใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ (Empirical data) ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลการลงทุนร่วมกันในการปลูกผักสวนครัว การเลี้ยงปลา การเลี้ยงเป็ด และเลี้ยงไก่ (3) การวิเคราะห์และวิจัย (Analytics and Research) ด้วยการเก็บข้อมูลการปลูกผักสวนครัว การเลี้ยงเป็ดและเลี้ยงไก่ สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นของแต่ละกลุ่มพร้อมทั้งหาวิธีการแก้ปัญหาแบบมีส่วนร่วม และ (4) การทดลองจนได้ผลจริง (Experiment till actionable results) วัดได้จากผลผลิตจากการปลูกผักสวนครัว การเลี้ยงเป็ดและเลี้ยงไก่

2. เข้าถึง (Connecting) นั้นประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 3 องค์ประกอบ คือ (1) การระเบิดจากข้างใน (Inside-out blasting) หมายถึง ความต้องการของกลุ่มว่าจะดำเนินการทำอะไร ภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่ในขณะนั้น (2) เข้าใจกลุ่มเป้าหมาย (Understand target) คือ สมาชิกที่เกี่ยวข้องในการทำกิจกรรมการเลี้ยงปลา การเลี้ยงปลา การเลี้ยงไก่และการเลี้ยงเป็ด และ (3) สร้างปัญญา (Educate) หมายถึง องค์ความรู้ที่ได้รับจากการทำกิจกรรมการเลี้ยงปลา การเลี้ยงไก่ และการเลี้ยงเป็ดในครั้งนี้

3. พัฒนา (Development) แนวพระราชดำริในการพัฒนานั้นเมื่อเข้าใจ เข้าถึง แล้วจึงพัฒนา มีหลักการสำคัญ คือ (1) เริ่มต้นด้วยตนเอง (Self-initiated) (2) พึ่งพาตนเองได้ (Self-reliance) และ (3) ต้นแบบเผยแพร่ความรู้ (Prototype and role model) อันหมายถึงการที่สมาชิกกลุ่มได้มีการเริ่มต้นดำเนินกิจกรรมตามบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามเวลาที่กำหนด 45 วัน หลังจากนั้นร่วมกันค้นหาต้นแบบที่ดี (Best Practice) เพื่อทำการขยายผลต่อไปในอนาคต

ดังนั้น สิ่งที่คุณสอนจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ตนเองเพื่อค้นหาความต้องการ ความถนัด สอดคล้องกับหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช คือ การระเบิดจากข้างในหมายความว่า ทุกสิ่งที่เกิดขึ้นต้องเกิดจากความคิด ความรู้ ความต้องการภายในของสมาชิกกลุ่มเป็นแรงผลักดันด้วยตนเอง ไม่ใช่เกิดจากคนอื่นมากระตุ้นให้ทำหรือส่งเสริมให้ทำ เมื่อผู้เรียนรู้ความต้องการตนเองแล้วจึงดำเนินการให้ผู้เรียน มีความรู้ในสิ่งที่ตนเองต้องการศึกษาก่อนโดยมีความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน มีความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในการปฏิบัติ เช่น สภาพของดินที่จะทำการปลูกผักชนิดของพืช ผักสวนครัวตามความต้องการของตนเอง ระยะเวลาเก็บเกี่ยว เป็นต้น นอกจากนี้ควรเน้นให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาได้ ต่อมา คือ เงื่อนไขด้านคุณธรรมที่จะต้องเสริมสร้างให้กับผู้เรียน ประกอบด้วย การมีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร มีวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เสียสละ รู้จักแบ่งปัน ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิตเพราะการทำงานกลุ่มต้องมีการคำนึงถึงสิ่งเหล่านี้เป็นสำคัญ

เมื่อสร้างเงื่อนไขให้กับผู้เรียนในด้านความรู้และคุณธรรมแล้วจึงเริ่มพิจารณาหลักการตามแนวทางวิถี 3 หลักการได้แก่ ความพอประมาณ คือ ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ ภายใต้ความมีเหตุผล การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ เช่น การเลือกชนิดของผักที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ฤดูกาล ระยะเวลาเก็บเกี่ยว และสภาพของดินปลูก ขณะเดียวกัน

ผู้เรียนจะเกิดการสร้างภูมิคุ้มกันขึ้นจากกระบวนการจัดการเรียนการสอน มีการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต เช่น ปัญหาการเจริญเติบโต โรคพืช แมลง และความเสียหายที่เกิดจากปัจจัยต่าง ๆ

การจัดเนื้อหาและกิจกรรมต้องคำนึงถึง ความสอดคล้องและเหมาะสมกับเนื้อหา โดยให้มีการฝึกปฏิบัติและให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุด ผู้สอนทำหน้าที่เพียงเสนอแนะให้คำปรึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะสามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดต่อได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุพจน์ อิงอาจ (2555) ได้ ศึกษาการจัดการเรียนการสอนโดยการเรียนรู้แบบวิจัยเป็นฐานของนักศึกษาปริญญาตรีที่เรียนวิชาการวิจัยทางเทคโนโลยีการศึกษาเบื้องต้น ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่าต้องมีการประยุกต์ใช้โดยเน้นความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของนักศึกษาให้มากที่สุด โดยต้องจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเวลา เนื้อหาวิชาที่เรียน ไม่ยากหรือง่ายเกินไป และเรียงลำดับเนื้อหาตามลำดับและการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของเนื้อหา และมีการฝึกภาคปฏิบัติ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้สอนมีส่วนร่วม กับเนื้อหาวิชาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้และมีการประเมินผลที่มีวิธีการหลากหลาย โดยเน้นบทบาทของนักศึกษาเป็นศูนย์กลางหรือผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด

เมื่อนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนต้องพิจารณาความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันแบบองค์รวม สอดคล้องกับแนวคิดของทิตินา แคมมณี (2558, หน้า 101) ที่กล่าวว่าในการคิดหรือการกระทำใด ๆ จะต้องมีการพิจารณาถึงองค์ประกอบทั้งหมดว่าต่อเนื่องสัมพันธ์กัน ไม่คิดแบบแยกส่วน ดังเช่นการปลูกผัก ของแต่ละบุคคลของนักศึกษาที่เรียน ในรายวิชานี้ทำให้ได้รับประสบการณ์จริงผ่านการปลูกผัก เกิดความรับผิดชอบในตนเอง มีการวางแผนใน

การปฏิบัติกิจกรรม หรือการทำงานเป็นกลุ่มไม่ว่าจะเป็นกลุ่มที่เลี้ยงปลา การเลี้ยงไก่และการเลี้ยงเป็ดย่อมทำให้เกิดการมีส่วนร่วม ผู้เรียนสามารถคิด วิเคราะห์ และแก้ปัญหาได้โดยกระบวนการกลุ่ม เกิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เคารพกฎ กติกาในการทำงานเป็นกลุ่ม โดยยึดเป้าหมายของกลุ่มเป็นสำคัญผ่านกระบวนการการศาสตร์ของพระราชา โดยประยุกต์ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์เพื่อส่วนรวม ท้ายที่สุดจะทำให้เห็นตัวอย่างที่ดีและสามารถนำมาขยายผลได้เช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำไปใช้

1. วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ควรนำศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการสอนหรือแทรกในเนื้อหาวิชาของรายวิชาอื่น ๆ เพื่อสร้างอัตลักษณ์ของบัณฑิต

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาแนวทางการนำศาสตร์พระราชามาพัฒนาคุณภาพชีวิตในภาพรวมของนักศึกษาของวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

2. ควรมีการศึกษาแนวทางการถ่ายทอดความรู้ศาสตร์พระราชาสู่ประชาชน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- ทิตินา แชมณี. (2548). **14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตินา แชมณี. (2558). **ถอดรหัสปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การสอนกระบวนการคิด**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพจน์ อิงอาจ. (2555). **การจัดการเรียนการสอนโดยการเรียนรู้แบบวิจัยเป็นฐานวิชาการวิจัยทางเทคโนโลยีการศึกษาเบื้องต้น ระดับปริญญาตรี**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์. (2560). **เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา: วิธีการแห่งศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน**. ค้นจาก <https://mgronline.com/daily/detail/9600000103010>
- Dewey, J. (1859–1952). **Experience and Reflective Thinking, Learning, School and Life, Democracy and Education - Experiences, Philosophy, Society, and Educational - StateUniversity.com** Retrieved from <http://education.stateuniversity.com/pages/1914/Dewey-John-1859-1952.html#ixzz5C57keWWQ>